అందరివంటిది కాదు

కొండముది శ్రీ రామచంద్రమూర్తి

(1979 ఏప్రిల్ యువ మాస పత్రిక నుండి)

అశోక్‌నగర్ మేమున్న అల్లసాని పెద్దన వీధిలో నాకు తెలియని వాళ్ళెవరూ లేరు. ఊరికి దూరంగా విసిరివేసినట్లుగా వుండే ఆ పెద్ద మనుష్యుల పోష్‌కాలనీలో నడిమధ్యగా వున్న ఆ వీధిలో ఎడమవేపు చివరగా వున్న మర్రిచెట్టు పక్కన ఆడపిల్లల కాలేజీలో లెక్చరరుగా పనిచేస్తున్న శివజ్యోతీ ఆమె భర్త సత్యవంతుడూ తమ ఇద్దరు పిల్లలతోనూ కొత్తగా

కట్టుకున్న తమ స్వంతరంగుల ఇంట్లో సుఖంగా కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. ఆ యింటికి ఎదురుగా ఓ పాత బంగళా వుంది. లంకంత కొంప. దొడ్డినిండా రకరకాల చెట్లు. మేడమీద మూలగదిలో బిక్కు బిక్కుమంటూ వో ముసలి రిటైరయిన ఇంజినీరూ, ఖల్లుఖల్లుమని ఇరవై నాలుగ్గంటలూ వీధికంతా వినిపించేట్లు దగ్గుతూ వుండే ఆయన బడుగు ఇల్లాలూ కాపురముంటున్నారు. ఆయన ఒక్కగానొక్క కొడుకూ అమెరికాలో సెటిలైపోయి ఓ తెల్లపిల్లని కట్టుకున్నాడు. అతగాడు వీళ్ళిద్దర్నీ కూడా అమెరికా వచ్చేయమని ఎన్నిసార్లు ఎంతగా రాసినా, వీళ్ళక్కడకు పోరు.

"బ్రతికినంత కాలం ఇహ బ్రతకం గదా! సుఖమో, దుఃఖమో ఇక్కడే పుట్టాం. ఇక్కడే ఈ మట్టిలో కలిసిపోతేనే ఈ జీవితాలకింత సార్థకత. ఏమంటారు?" అంటుంటారు తమను చూడటానికి వచ్చిన ప్రతివాళ్ళతోటీ కానీ నా అనుమానం ఆ తెల్లపిల్ల మోచేతి నీళ్ళు తాగకుండా వుండడం కోసమే, వాళ్ళక్కడకు వెళ్ళటానికి ఈ అభ్యంతరం చెబుతున్నారని. వీధికి మధ్యగా ఓ సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు గారూ, ఆయన ఇంటికి ఎదురుగా ఓ మెడికల్ రిప్రజెంటేటివ్ అద్దెకొంపా, సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరుగారికి కుడివైపున వో ఇ ఎన్టీ స్పెషలిస్టూ, ఆయనకు ఎడమవైపున పెద్దాసుపత్రిలో పని చేస్తున్న ఆపిలు బుగ్గల పెద్ద నర్సూ, ఇవతలగా హైస్కూలు హెడ్మాస్టరూ, వారికి పొరుగువారుగా వో ప్రొటస్టెంటు పాస్టరు కుటుంబం, వారికి మరి కొంచెం దూరంలో లక్షలమీద వ్యాపారం చేసే పొగాకు చౌదరిగారూ, ఆయనకు చేతివాలుగా కాంపౌండు గోడనానుకుని వున్న పూరిగుడిసెలో గిరీశం వీళ్ళూ మా వీధిలో నాకు తారసపడే వ్యక్తులు.

నిజానికి మా వీధిలో అన్నీ డాబాలూ, మేడలే, గిరీశం పూరి గుడిసె తప్ప మా వీధిలో చాలా ఇళ్ళల్లో స్కూటర్లూ, ఒకటి రెండు ఇళ్ళల్లో కార్లూ వున్నాయి, ఒక్క గిరీశం గుడిసెలో తప్ప. పాపం అతను ఎక్కడకు వెళ్ళినా నడిచే వెళ్ళాలి. అతని రెండు కాళ్ళకూ, అతను పుట్టినప్పటినుంచీ విశ్రాంతేలేదు. అవి నడుస్తూనే వున్నాయి, గిరీశం చదువుకోసం, గిరీశానికి ఓ ఉద్యోగాన్ని చూపించడం కోసం, గిరీశానికి తిండికోసం.

నేను గిరీశాన్ని రోజూ చూస్తూనే వుంటాను. గిరిజాల నల్లని జుట్టు. కోల మొహం. కోటేరేసిన ముక్కు. ధనుస్సులా వంగిన పెదిమలు. వత్తయిన కనుబొమలు. చెంపలమీద విష్కర్స్. పెద్ద మీసాలు. అతని కాళ్ళలో ఎంత బలముందో ఆ కళ్ళల్లో అంతటి నల్లని చిక్కదనముంది.

నాకింకా పెళ్ళికాలేదు. అతనికప్పుడే పెళ్ళి కావడమూ, ఆ పెళ్ళాం పోవడమూ, కొన్నాళ్ళూ ఊరుకున్నట్టే వూరుకుని మరో అమ్మాయిని కట్టుకోవడమూ అన్నీ జరిగిపోయినాయి.

నా పెళ్ళి ప్రస్తావన వచ్చినపుడెల్లా మా అమ్మ అతన్నే ఉదాహరణగా తెస్తున్నది ఈ మధ్య.

"చూడ్రా నెత్తిమీద దమ్మిడీ పెడితే ఏగాణీ చెయ్యడు. వాడే పెళ్ళి చేసుకున్నాడు, ఒకసారి కాదు, రెండుసార్లు. నువ్వూ వున్నావ్, వేలకు వేలు సంపాయిస్తున్నావ్ నెల తిరిగేసరికి. ఏం లాభం, ఎంత చెప్పినా వినవు కదా, నీకు నచ్చిన పిల్లనే చేసుకో. నేను కాదనను."

రోజూ వుండే భాగోతమే కాబట్టి, నేను మెదలకుండా వూరుకున్నాను. నా మౌనాన్ని అంగీకారమనుకుని మళ్ళీ మొదలుపెట్టింది మా అమ్మ.

"నేను చెప్పిన మాట వినరా, ఆ శివజ్యోతీ వాళ్ళ పిల్లను చేసుకో, పిల్ల బంగారబ్బొమ్మ. ఇరవై వేలు కట్నం. డిగ్రీ చదువుకుంది. పెళ్ళానికి డిగ్రీ ఎందుకనుకుంటావా, వీధి చివరి మేడమీది ఇంజినీరుగారు కబురు చేశారు. ఆయన తమ్ముడి కూతురు వుందట. ముప్పైవేలకు పైగా ముట్ట చెబుతాడట."

మా అమ్మ అట్లా మాట్లాడుతూనే వుంది. నేను వరండాలోకి వచ్చి స్కూటరు బయటకు తీశాను.

"అంతేరా! నా మాటను ఇట్లానే పెడచెవిని పెడుతూ వుండు. ఎప్పుడో చెప్పా పెట్టకుండా నేను కాస్తా హరీ అంటాను. అప్పుడఘోరిస్తావ్, అమ్మమాట వినలేదే, ఆడదాని అవసరాన్ని అర్థం చేసుకోలేదే అని." అంటున్నది అమ్మ వెనకనుండి.

ఎప్పుడూ ఇంతే. అమ్మ ఎప్పుడూ ఆడదాని అవసరం గురించే మాట్లాడుతుంటుంది తప్ప, ఆడదానికి కావలసిన వ్యక్తిత్వం గురించి మాట్లాడదు.

సత్యవంతుడికి శివజ్యోతి సంపాదన కావాలి, గుర్రప్పందాలలో పాల్గొడానికీ, పేకాటలో ఖర్చు పెట్టడానికీ, ముసలి ఇంజనీరుకు కాళ్ళు పట్టడానికి వరుగులా వున్న బడుగు పెళ్ళాం కావాలి. ఆ పెళ్ళాం ఖల్లు ఖల్లుమని దగ్గే గద్దుల పళ్ళెం అయినా ఇబ్బంది లేదు.

సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరుకు ఆడదంటే గోల్డెన్ ఈగిల్ అందించే పక్కమీది చక్కని చుక్క.

మెడికల్ రిప్రజెంటేటివ్‌కు, ఇంటికొచ్చినప్పుడు అన్ని రోజులూ తన ఒంట్లో దాచుకున్న వేడిని ఒక్కసారిగా చల్లార్చే ఫ్రిజిడేర్, భార్యంటే.

ఇఎన్‌టీ స్పెషలిస్ట్‌కు తన భార్య, తన పిల్లలకు వేడి వేడి అన్నం వండి వడ్డించే వో వంటకత్తె.

ఆపిలు గుగ్గల పెద్ద నర్సుకు, తన శరీరం డబ్బును పండించే పంటభూమి.

హైస్కూలు హెడ్మాస్టరుకు, అతని భార్యలోని స్త్రీత్వానికీ, అతని కోటులోని అధికారానికీ భేదం తెలీదు.

ప్రొటస్టెంటు పాస్టరుకు, ఆడదంటే మగవాడి పక్కటెముక. పాపానికి శ్రీకారం చుట్టిన ఈవ్‌కు వారసురాలు.

పుగాకు చౌదరిగారికి, అతని పెళ్ళాం అతను కాల్చుకునే వో పొగాకు కాడ.

గిరీశానికి అతని పెళ్ళాం మెడమీద వో పెద్ద గుదిబండ.

వీళ్ళందర్నీ చూస్తూ కూడా నేనెట్లా పెళ్ళిచేసుకోను? తన వ్యక్తిత్వంతో మగవాణ్ణి పరాభూతం చేయగల స్త్రీ ఇంతవరకూ నాకు కనబడలేదు.

గిరిశం పూరిపాక మా మేడకు సరిగ్గా ఎదురుగ్గా వుంది. మా ఇల్లు నిద్రలేచేసరికే, ఆ పూరిపాక ముందు కళ్ళాపి చల్లబడి వుండేది. రాత్రిపూట మా ఇంట్లో దీపాలారిపోయినా, ఆమె మాత్రం మట్టి అరుగులమీద, పూరిగుడిసె చూరు క్రింద కొంగు పరుచుకుని, మిణుకు మిణుకుమంటున్న కిరసనాయలు బుడ్డి పెట్టుకుని సవతి పిల్లల్ని చెరోవైపునా పడుకోబెట్టుకుని దుఃఖ ఉద్విగ్నకంఠంతో ఏదో పాటలు పాడుకుంటూ, నాకు కిటికీలోనుండి కనిపించేది.

ఆ గొంతులో ఏ ఆకర్షణాలేదు. ఆమె రూపంలో ఏ ప్రత్యేకతా లేదు. ఆమె పొడవూ కాదు, పొట్టీకాదు, సన్నమూ కాదు, లావూ కాదు. తెలుపూ నలుపూ కలసిన బూడిదవర్ణంలో, ఎండిపోయిన నదిలాగా కనిపించేది. అతుకుల చీరలు

వొంటికి చుట్టుకునేది. కాళ్ళు పగిలినా చెప్పులు వేసుకునేది కాదు. కళ్ళు వాచినా కాటుక పెట్టుకునేది కాదు. ఆమెను ఒకసారి చూస్తే జ్ఞాపకం పెట్టుకునే సంగతి ఏదీ ఆమెలో లేదు అని అర్థమౌతుంది. ఈ దేశంలో బ్రతుకుతున్న అనేక లక్షలమంది అనామకులైన ఆడవాళ్ళకు ఆమె జీవచ్ఛవంలాంటి ప్రతినిధి.

స్కూటర్ స్టార్టుచేసి నేను వీధి మలుపుకొచ్చేసరికి గిరీశం అక్కడ సిగరెట్టు తాగుతూ కనిపించాడు.

"గుడ్ మార్నింగ్ సార్" అతని గొంతులో ఎంతో చనువు.

స్కూటర్ ఆపాను.

"ఇవ్వాళ రాత్రి లైబ్రరీ హాల్లో 'ఆడది' నాటకం వేస్తున్నాం. మీరు తప్పకుండా రావాలి" పేట్రన్ టిక్కట్టందించాడు.

నాటకాలు, కవిత్వం వీటిమీద డబ్బు వేస్ట్ చేయడం నాకు నచ్చదు కానీ అతను. నాకు పొరుగువాడు ఎంత చెడ్డా. అతని కళ్ళల్లో మాటలకు రాని అభ్యర్థన.

జేబులోనుండి వో పదిరూపాయలు తీసి ఇవ్వబోయాను.

గిరీశం తటపటాయిస్తున్నాడు. ఏదో చెప్పాలనుకుని మొహమాట పడుతున్నాడు.

"ఫర్వాలేదు తీసుకోండి" నేనే బలవంతం చేశాను.

"అదికాదండీ మీరేమనుకోనంటే ఓ చిన్న రిక్వెస్ట్.."

"చెప్పండీ"

"ఏం లేదు. మన దేశంలో పుస్తకాలు వూరికే చదివేవాళ్ళూ, నాటకాలు ఫ్రీగా చూసేవాళ్ళూ ఎక్కువ. టిక్కెట్లు బాగా అమ్ముడుపోతాయనన్న ధీమాతో భారీ ఏర్పాట్లు చేశాను. డిప్యూటీ మినిస్టర్ గారిని ఒకర్ని ప్రెసిడెంటుగా ఇన్వైట్ చేశాను. హాలుకు అద్దె, పూలదండలు, మైకు ఛార్జీలు వీళ్ళందరికీ కొంతైనా అడ్వాన్సుగా ఇవ్వకపోతే అక్కడంతా అభాసు అవుతుంది. అంచేత ఓ హండ్రెడ్ మీరు సర్దుబాటు చేస్తే తర్వాత మెల్లగా ఎడ్జస్ట్ చేస్తాను."

గిరీశాన్ని చూస్తే నిజానికి జాలివేస్తున్నది. ఎన్నో అవతారాలెత్తి చివరకు నాటకాలు వేయడంలోకి దిగినట్టుంది. ఆ మాటే అన్నాను. "అంత ఇబ్బందిగా వుంటే నాటకం వేయకపోతే ఏమండీ?"

అతను తల అడ్డంగా వూపాడు. "అమ్మమ్మ అట్లా అనకండి. ఈ నాటకం కనుక సక్సెస్ అయితే ఇహ కనకవర్షమే కురుస్తుంది నా జీవితంలో. దీన్ని కమ్మర్షియలైజ్ చేసాను. ఆ తరువాత పరిషత్తుల్లో బెస్ట్ యాక్టర్ ప్రైజులు కొట్టేస్తాను. ఏదో ఒక పరిషత్తులో ఏ విశ్వనాథ్‌గారో, బాపూగారో నన్ను చూస్తారు. మద్రాసుకు రమ్మంటారు. అక్కణ్ణుంచి నా జీవితంలో వో పెద్ద మలుపు తిరుగుతుంది. ఇప్పుడు సినీరంగాన్నేలుతున్న వారినందర్నీ ఒక్కొక్కర్నీ రిటైర్ చేయించేస్తాను. నౌకర్లు, చాకర్లు, బంగళాలు, టెలివిజన్‌లు, ఇంపాలా కార్లు, ఇంట్లో ఫ్రిజ్‌డేర్లు, నడిస్తే కాళ్ళ క్రింద తివాచీలు, మాట్లాడితే ప్రెస్

కాన్ఫరెన్సులు" అతను కళ్ళు మూసుకున్నాడు. పట్టపగలు, నడిరోడ్డు మీద నుంచుని పగటి కలను స్వగతంలో ప్రకటించడం మొదలు పెట్టాడు.

నాకు అటువంటి మనుషులంటే చిరాకు. వాళ్ళ కలలు వాళ్ళను జీవితంలో బాగుపడనీయవు. అతన్ని వదిలించుకుందామని, వో పాతిక రూపాయలు చేతిలో పెట్టి, పేట్రన్ టిక్కెట్ తిరిగి అతనికే ఇచ్చేసి, "నాటకానికి వచ్చే తీరిక లేదు నాకు. సారీ ఏమనుకోకండి. ఈ టిక్కెట్ మరొకరికి ఇచ్చేయండి, ఇప్పటికి ఇంతకన్నా ఇయ్యలేను. ఎక్స్‌క్యూజ్‌మీ" అంటూ స్కూటరు మీద ముందుకు దూసుకుపోయాను.

గిరీశం ఆ రాత్రి నాటకం వేశాడో లేదో నేను పట్టించుకోలేదు. కానీ ఆ తర్వాత వారమంతా నా దగ్గర పుచ్చుకున్న పాతికరూపాయలూ ఇచ్చేస్తాడేమోనని ఎంతగానో ఎదురు చూశాను. కానీ అతను నాకు కనపడలేదు. నేను నిద్రలేచి ఆ పూరిపాక వంక చూసేసరికే అతను ఇంట్లోంచి నగర విహారానికి వెళ్ళిపోయినట్లుగా తెలిసిపోయేది. ఇహ రాత్రిపూట తారీకు మారితేగాని అతను ఇంటికి తిరిగి వచ్చేవాడు కాదు. ముష్టి పాతిక రూపాయల కోసం అర్ధరాత్రి వరకు ఎదురు తెన్నులు చూడడం నా మనస్సు అంగీకరించని విషయం.

ఆరోజు ప్రొద్దుటినుండీ అమ్మ మళ్ళీ నా మీద దాడి ప్రారంభించింది. "ఏరా, పెళ్ళి విషయం ఏం చేశావ్?" అంటూ.

"చెప్తానులేవే, తగిన సమయం రానీ"

"ఆ సమయం ఎప్పుడొస్తుందో ఆ బ్రహ్మదేముడికే తెలియాలి.

నీ రెట్టమతం నీది. నువ్వేంచేసుకుంటావో ఇహ నీ ఇష్టమేగానీ, ముందివ్వాళ రాత్రి బండికి విశాఖపట్నానికి నాకో రైలు టిక్కెట్టు పట్రా."

"ఇప్పుడు అక్కడికెందుకే?"

"ఓరి పిచ్చి సన్నాసీ బ్రహ్మచారిగా వున్నవాడికి ఈ విషయాలేం జ్ఞాపకం వుంటాయిరా? నీ చెల్లెలు మళ్ళీ నీళ్ళోసుకుందని ఉత్తరం రాయలేదూ, మొన్న రాసికూడా అప్పుడే పదిహేనురోజులు దాటిపోలేదూ, ఏడోమాసం కూడా వచ్చేసే వుంటుంది కాన్పు, కాన్పుకూ దానికి గండమే కదరా. అసలే అబ్బనాకారపుదీ, ఏం కష్టపడుతుందో ఏమో?"

అమ్మ, శకుంతలను గురించి మాట్లాడుతున్నది. శకుంతల నా ఒక్కగానొక్క చెల్లెలు. మా ఇద్దరికీ పెద్దగా వయసులో తేడాలేదు. ఇద్దరం ఒక కంచంలోనే తిన్నాం. సరదా పుట్టినప్పుడు చిన్నప్పుడు అది మగదుస్తులు నేను ఆడదుస్తులు వేసుకుని ఆడుకున్నాం. వీధిబళ్ళో పిల్ల మాష్టరును కలిసి ఏడిపించా, అందుకుగాను కలిసి దెబ్బలు తిన్నాం. ఇప్పుడా శకుంతల అప్పుడే ముగ్గురు బిడ్డల తల్లి. నాలుగోసారి మాతృత్వాన్ని పొందబోతున్నది.

కాసేపు వూరుకుని మళ్ళీ అమ్మ అన్నది. "ఒరేయ్ పోనీ శకుంతల ఆడబిడ్డ కూతురుంది చేసుకోరాదూ?"

అమ్మ ఎవర్ని గురించి ప్రస్తావన చేసిందో ఆ పిల్ల నా కళ్ళముందు తళుక్కున మెరిసింది.

సుఖద.

పేరులోనే ఎంతో సుఖం వుంది. ఒక్కసారి చూశాను శకుంతల ఇంట్లో ఏదో ఫంక్షన్‌లో. ఆ అమ్మాయి గంభీరంగా వుంది. ప్రశాంతంగా వుంది. తెల్లగా వుంది. కాళిదాసు కావ్యకన్యలా వుంది. ఆధునిక నాగరికత ప్రసవించిన పుష్పంలా వుంది. మద్రాసులో వర్కింగ్ ఉమెన్స్ హాస్టల్‌లో వుంది. ఓ ఆంగ్ల దినపత్రికలో సంపాదకురాలిగా పనిచేస్తోంది.

నేను అమ్మవేపు నవ్వుతూ చూశాను. "మద్రాస్ వెళ్ళొస్తాన్లేవే"

అమ్మ కళ్ళింత చేసుకుని, నావేపు నమ్మలేనట్లుగా చూసింది.

"నిజం"

"నిజమేనమ్మా నువ్వు విశాఖపట్నం నుంచి తిరిగి వచ్చేలోపునే నేను మద్రాస్ వెళ్ళొస్తాను, ఈ విషయంలో ఒక నిర్ణయానికొస్తాను. సరేనా?"

అమ్మ పట్టలేనంత సంతోషంతో నా దగ్గరకు తడబడుతున్న అడుగులతో వచ్చింది. ప్రేమగా నా చెంపలు సవరించింది.

"పిచ్చి కన్నా" అంటూ నా నుదురు ముద్దుపెట్టుకుంది.

"ఏ వయసులో ఆ ముచ్చట జరిగితేనే అది అందంరా"

అమ్మ రాత్రికి వెళ్ళిపోయింది. నేను మర్నాడు సాయంకాలం మెయిల్లో మద్రాసుకు బయలుదేరబోతున్నాను. సూట్‌కేస్ సర్దుకుంటుండగా "అంకుల్" అంటూ ఆ అమ్మాయి అతి చొరవగా లోపలకు వచ్చింది. బీదరికం ఆ అమ్మాయి ప్రతి అణువులోనూ కనిపిస్తున్నది. మాసికలు పడ్డ దుస్తులు, తైల సంస్కారం అతి తక్కువ సార్లు అనుభవించిన జుట్టు, వాడిపోయిన మొహం, పల్చనై పొడుగు సాగిన చేతులు, బలహీనంగా వున్న గొంతు అయినా ఆ అమ్మాయిలో ఏదో చొరవ వుంది. ఏదో చెయ్యాలన్న తపన వుంది. కష్టాన్ని తెలుసుకున్న ఇంగితం వుంది.

"ఎవరమ్మా నువ్వు?"

"నేనుతెలీదా" అన్నట్టుగా ఆ అమ్మాయి నవ్వింది.

"గిరీశంగారు మా నాన్నగారండీ"

"ఓహో అట్లాగా బావుందమ్మా"

ఆ తర్వాత ఏమనాలో నాకు తెలీదు. ఏం చెప్పాలో ఆ అమ్మాయికీ తెలిసినట్లు లేదు. తలవంచుకుని నేను బట్టలు సర్దుకోవడం మొదలెట్టాను.

"ఊరి కెళ్తున్నారా అంకుల్?" ఆ అమ్మాయి ఒక్కసారి నాలిక కొరుక్కుంది.

"అయ్యయ్యో పొరపాటు చేసాను అంకుల్ ఊరికెళ్తున్న వాళ్ళను అట్లా అడగకూడదని మా అమ్మ చెప్పింది"

"పర్వాలేదులేమ్మా నాకిటువంటి వాటిల్లో పెద్దగా నమ్మకం లేదు"

ఆ మాత్రం వూరడింపుతో ఆ పిల్ల సమాధానపడడం నాకు ఆశ్చర్యమనిపించింది. ఆ అమ్మాయి అవీ యివీ పట్టుకుని పరీక్షగా చూస్తూ, "అంకుల్ మా నాన్నగారు నన్ను మీ దగ్గరకు వెళ్ళి రమ్మన్నారు" అనంది వున్నట్టుండి.

"ఏమన్నా చెప్పమన్నారా అమ్మా?"

"కాదండీ వో ట్వంటీ రుపీస్ వుంటే తీసుకు రమ్మన్నారు"

నాకు విపరీతమైన కోపం వచ్చింది. కానీ ఆ కోపాన్ని, ఆ పసిపిల్ల ముందు ప్రదర్శిస్తే లాభమేవిటీ? నాలో నేనే దిగమింగుకుంటూ, "తీసుకు వెళ్ళమ్మా" అంటూ రెండు పదిరూపాయలనోట్లు ఆ పిల్ల చేతిలో పెట్టాను. ఆ పిల్ల ఆనందంతో చాటంత మొహం చేసుకుని "వస్తా అంకుల్ నువ్వెంతో మంచి వాడివి" అంటూ పరుగెత్తుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది.

నాకు గిరీశాన్ని గురించి తల్చుకుంటుంటేనే అసహ్యమనిపిస్తున్నది. దౌర్భాగ్యుడు తీసుకువెళ్ళిన డబ్బు యివ్వలేక మొహం చాటువేశాడు. రెండోసారడిగితే మొహమాటం విడిచి ఎక్కడ లేదంటానో అని తన కూతుర్ని పంపించాడు. ఆ పిల్ల వయసురాని అర్భకురాలు కాబట్టి సరిపోయింది. అదే వయసులోవున్న అమ్మాయి అయితే, అదెంత అసహ్యంగా, ఎంబరాసింగ్‌గా వుండి వుండేది.

నేను మద్రాసు వెళ్ళి సుఖదను కలుసుకోవడంలో, గిరీశం గురించి అతని కూతురు గురించీ మర్చిపోయాను.

మద్రాసులో మెరీనా బీచ్‌లో, ఇసుకలో గూళ్ళు కట్టుకుంటూ, ఆ గూళ్ళను సముద్ర తరంగాలు పడగొడుతుంటే, "జీవితమూ ఇంతే" అని కాసేపు వేదాంతం వల్లించుకుంటూ సుఖదా, నేనూ ఒకరి నొకరం అర్థం చేసుకోవటానికి ప్రయత్నం చేశాం.

"నాకు దేముడంటే నమ్మకం" అన్నాన్నేను సంభాషణను మొదలు పెడుతూ.

"నాకు మాత్రం మనిషంటేనే నమ్మకం" అన్నది సుఖద దృఢంగా.

సాయంకాలపు ఎర్రని సూర్యకిరణాలు ఆమె తెల్లని మొహం మీద పరుస్తున్న వింతకాంతుల సోయగంలో, ఆనంద తాదాత్మ్యంలో, "ఐ లైక్ యూ సోమచ్ సుఖదా" అన్నాను, ప్రపంచం పుట్టినప్పటినుంచీ ప్రతి ప్రేమికుడూ తన ప్రియురాలితో అనేమాట అదేనన్న సంగతిని ఆ క్షణంలో మర్చిపోయి.

"ఐ టూ" అన్నది సుఖద తీగ మీటినట్టు "బట్, విత్ రిజర్వేషన్స్."

కించిత్ విస్మయంతో "ఏవిటవీ?" అన్నాను.

"నా వ్యక్తిత్వాన్ని మీరు గౌరవించాలి. నన్ను మన్నించే మీ సంస్కారాన్ని నేను ఆరాధించగలను. కానీ ఎప్పుడు నా అభిప్రాయాలను, ఆదర్శాలను, ఆచరణను మీరు అపార్థం చేసుకుంటారో అప్పుడే మీమీద నేనేర్పర్చుకున్న గౌరవం కూడా సన్నగిల్లుతుంది. మన మధ్య ఉండవలసింది సమానత్వమే కాని, సాధికారంతో కూడుకున్న నియంతృత్వం కాదు."

"ఒప్పుకున్నాను. మాటవరసకు కాదు, మనస్ఫూర్తిగా అయితే నీ అభిప్రాయాలేవిటో కూడా నేను ముందుగా తెలుసుకోవాలికదా?"

"వెరీ సింపుల్ మన పెళ్ళికి కట్నాలూ, కానుకలూ వుండవు. అట్టహాసంగా విందులూ, వినోదాలూ వుండవు. అర్థం కాని సంస్కృత మంత్రాల ఘోష వుండదు."

"ఇంకా"

"పెళ్ళి జరిగిన తర్వాత ఉద్యోగం చేసినా మానినా అది నా ఇష్టం. నాకు అంటూ వేరే వో బ్యాంక్ ఎక్కౌంటు వుండాలి."

దగ్గరకు వచ్చి కాళ్ళు తడిపి మళ్ళీ వెనక్కిపోయిన నీళ్ళమీది నురుగును చూస్తూ అన్నది సుఖద.

"నాకు ఉమన్స్ లిబ్ మీద నమ్మకంలేదు. అట్లా అని మగవాడేదో సుపీరియారిటీ కాంప్లెక్స్ ఫీలయితే నేనది టాలరేట్ చెయ్యలేను."

సుఖద అట్లా మాట్లాడడం నాకెంతో సంతోషాన్ని కలిగిస్తున్నది. లోపల వొకటి పెట్టుకుని బయటకు మరొకటి మాట్లాడే మనుష్యులంటే నాకు పరమ అసహ్యం.

సుఖద ప్రేమగా నా చేతి వ్రేళ్ళను సుతారంగా తాకింది. నా వొళ్ళు ఝల్లుమన్నది.

"మ్యారేజ్ అయిన తర్వాత మనదంటూ వేరే వో చిన్న ఇల్లు కట్టుకుందాం, ఆ ఇంట్లో మీరూ, నేనే కొంతకాలం పాటు మరో మూడో వ్యక్తికి అక్కడ స్థానం లేదు"

"కానీ మా అమ్మ మనతోనే వుంటుంది సుఖదా"

సుఖద అడ్డంగా తలవూపింది.

"అమ్మలూ, అమ్మమ్మలూ చుట్టపు చూపుగా వచ్చిపోవలసిందే తప్ప, మనతోనే వుండాలంటే, వూహూ అది కుదరదు."

నా మనస్సు చివుక్కుమంది. ఈ వయసులో అమ్మ నా దగ్గర కాకపోతే మరెక్కడ వుంటుందీ? అదే మాటన్నాను.

సుఖద నా కళ్ళలోకి నిశ్చలంగా చూసింది. "మీ కామె తల్లి కాబట్టి తల్లిగానే వూహించుకుంటున్నారు. నా కామె అత్తగారు, మనతోనే వుంటే అత్తగారి అత్తరికం, కోడలి కోడరికం ఇవి రెండూ తప్పవు. ఇవి తప్పాలంటే, కలతలు లేని కాపురం సాఫీగా సాగాలంటే, అత్తలూ కోడళ్ళూ వేరు వేరుగా వుండాల్సిందే"

సుఖద మాటల్లో లాజిక్ వుంది. కానీ ఆ లాజిక్ నా గుండెను బాధిస్తోంది.

ఇంతలో అటువైపుగా ఐస్ క్రీం కుర్రవాడు వచ్చాడు.

సుఖద ఆలోచనను మరోవైపుకు మళ్ళించటానికి "ఐస్ క్రీం తీసుకుంటావా?" అని అడిగాను.

"నో థాంక్స్. ఐస్‌క్రీం తింటే లావవుతానని భయం" అంటూ సన్నగా నవ్వింది.

ఒక వైపు సూర్యడు సముద్రంలో పడిపోతున్నాడు. మరో ప్రక్క చంద్రుడు. సూర్యుడూ, చంద్రుడూ వీళ్ళిద్దరి కాంతుల కలనేతతో ఆకాశం సుఖద వదనంలా అపూర్వమైన సౌందర్యంతో తొణికిసలాడుతొంది. కానీ ఆ సౌందర్యంలో రవ్వంత ఎర్రని భయం.

"కానీ నాకు ఐస్‌క్రీం అంటే ఎంతో ఇష్టం."

"మంచిదే మీ ఇష్టాలు మీవిగా, నా ఇష్టాలు నావిగ వున్నప్పుడే జీవితంలో మనకు పెరుగుదల. ఎవరి ఇష్టం కోసం మరొకరు తమ ఇష్టాన్ని వదులుకోవలసి వచ్చినా అది బాధాకరమే"

నేను మాట్లాడలేదు. కానీ నిజానికి అన్ని సంగతులు తెలిసి, స్వంత వ్యక్తిత్వాన్ని అంతగా పెంపొందించుకున్న మనిషితో నేనేం మాట్లాడలేకపోయాను. ఐస్‌క్రీం తిని, ఇద్దరం ఒకరి ప్రక్కన మరొకరు నడుస్తూ, ఒకరి మీదినుండి మరొకరి మీదికి వీస్తున్న గాలిలోని ఆ స్పర్శాసుఖాన్ని ఆనందిస్తూ ఇంటికి చేరుకున్నాము.

రాత్రికి మా శకుంతల ఆడబిడ్డ ఇంట్లో, వరండాలో పడక్కుర్చీలో పడుకుని దూరంగా వొరిగిన ఆకాశంలో నక్షత్రాల్ని లెక్కపెడుతున్నప్పుడు,సుఖదా, వాళ్ళమ్మా మెల్లమెల్లగా మాట్లాడుకున్న మాటలు స్పష్టంగా వినిపించాయ్.

"ఏవిటే ఆ అబ్బాయితో కూడా నీ వెర్రిమొర్రి షరతులన్నీ చెప్పేశావా?"

"ఆహా! నిక్షేపంగా"

"బాగానే వుంది సంబడం. అయితే ఇహ నీకు పెళ్ళయినట్లే, ఈ జన్మలో?"

"అమ్మా మళ్ళీ మళ్ళీ చెబుతున్నాను జాగ్రత్తగా విను. పెళ్ళి అనేది ఆడదానికి ఎంత ముఖ్యమో, మగవాడికీ అంతే ముఖ్యం. ఇహ నా విషయమంటావా, పెళ్ళి కాకపోతే బాధపడవలసింది నేను కానీ, నువ్వు కాకూడదు. అయిందా సంతోషిస్తాను, కాలేదూ అంతటితో ఆ సంగతి మర్చిపోతాను. సెంటిమెంట్స్‌కు నేను అంత ప్రాముఖ్యత నీయను"

"కానీ ఆ అబ్బాయితో బీచ్‌లోనూ, బజార్లలోనూ షికార్లు తిరిగి.."

“షికార్లు తిరిగినా, మగవాళ్ళతో కార్లలో తిరిగినా, నీ కూతురికి ఏం ప్రమాదం లేదు, నువ్వెళ్ళి హాయిగా పడుకో, అనవసరంగా బ్లడ్ ప్రెషర్ పెంచుకోకు."

ఆ తర్వాత మాటలు వినపడలేదు. మర్నాడు సెంట్రల్ స్టేషన్‌లో ఫేర్‌వెల్ తీసుకున్నప్పుడు కూడా, సుఖద నేనూ మళ్ళీ వివాహ ప్రస్తావన చేసుకోలేదు. తనూ ముభావంగానే వూరుకుంది. నేనూ బెట్టుగానే వున్నాను.

రైలు కూత వేసింది. "మే గాడ్ బీ విత్ యూ" అన్నాను.

నాకు నమస్కారం చేస్తూ "విష్‌యూ హేపీ" అన్నది సుఖద గంభీరంగా.

ఇంటికి తిరిగివచ్చానన్నమాటే కానీ సుఖద రూపమే అనుక్షణం నాకు జ్ఞాపకం వస్తున్నది. ఆమె లేని వంటరితనం, ఆమె తలపులోని తీయదనం, ఆఫీసులో కాయితాల్లో సుఖద, స్కూటర్ మీద పినియన్‌పై కూచుని నా నడుమును గట్టిగా పట్టుకుని వున్నట్లు సుఖద, ఉదయకాంతుల్లో నా దుప్పటి ముసుగు తీసి తీయగా "గుడ్ మానింగ్" అంటూ పలకరిస్తున్నట్లున్న సుఖద.

"గుడ్ మానింగ్ అంకుల్..."

"సుఖదా" అంటూ గభాలున లేచి కూచున్నాను. గిరీశం కూతురు, అదే రూపం, అదే బీద తనం, అదే చలాకీతనం, ఆ గొంతులో అదే అభ్యర్థనం.. నాలో కొంచెం విసుగు. ఆ పిల్ల సుఖద కానందుకు కొంత నిరాశ కంఠంలో కర్కశత్వం.

"ఏమిటిలా వచ్చావ్ ప్రొద్దున్నే?"

ఆ అమ్మాయి సమాధానం చెప్పలేదు.

నేను బాత్‌రూంలోకి వెళితే బయట వెయిట్ చేసింది. డ్రెస్ చేసుకుంటుంటే దూరంగా గది బయట మౌనంగా నిలబడింది.

బ్రేక్‌ఫాస్ట్ టేబుల్ దగ్గరకు నడుస్తూ "ఒరేయ్ ముత్యాలూ ఆ అమ్మాయికి కూడా టిఫిను పట్రా" అని పెద్దగా అన్నాను. ముత్యాలు మా వంటవాడు.

"వద్దండీ మా అమ్మ వెంటనే వచ్చేయమన్నదండీ" అన్నది ఆ అమ్మాయి దీనంగా.

"మీ అమ్మా...?"

"అవునండీ మా అమ్మేనండీ. మా నాన్నారు ఈ మధ్య అసలు ఇంటికి రావడమేలేదు కదండీ. అందుకనండీ, మరేనండీ మా అమ్మోమేనండీ మిమ్మల్నడిగి.."

అర్థమైంది. గిరీశాన్ని బీదరికం పామై కరచింది. ఆశలు మరీచకలై వుంటాయి. ఇంటికి ఉత్తిచేతులతో రాలేక, కట్టుకున్న దానికి మొహం చూపించలేక, కన్నబిడ్డల కడుపు నింపలేక కలలు కల్లలై గిరీశం ఎక్కడికో పారిపోయి వుంటాడు. ఎదురు చూసి, ఎదురుచూసి ఇహ గిరీశం రెండో భార్య, తన సవతి కూతురును తన దగ్గరకు పంపించింది. ఆకలి, అవసరం ఎంత పనైనా చేయిస్తుంది. ఏ రకం మొహమాటాన్నైనా పోగొడుతుంది.

"ఎంత కావాలి?"

"ఇంట్లో బియ్యం లేవండీ సరుకులూ అవీ అసలే లేవండీ. ఓ యాభై ఇస్తే, మా నాన్నగారొచ్చింతర్వాత తిరిగిచ్చేస్తావండీ"

గిరీశం వచ్చిన తర్వాత తిరిగి ఇచ్చేస్తారన్నమాట, వట్టిమాట అని తెలిసి కూడా ఇవ్వకుండా వుండలేకపోయాను. లోపల గుండె లోతుల్లో దాగిన సానుభూతి తీగ కదిలినట్లయింది. ఓ యాభై రూపాయిలిచ్చి ఆ అమ్మాయిని పంపేశాను.

మా అమ్మగారు ఇంకా విశాఖపట్నం నుండి రాలేదు. ఇప్పుడిప్పుడే రాదని ఉత్తరం వచ్చింది. వచ్చిన ఉత్తరంలో "సుఖద విషయం ఏం ఆలోచించావ్?" అన్న ప్రశ్న కూడా వుంది.

పిచ్చి అమ్మ ఆమెకు తెలీదు, సుఖద పెట్టిన షరతు.

సుఖద దగ్గరనుంచి సంక్రాంతి గ్రీటింగ్ కార్డందింది. ఆ గ్రీటింగ్ వెనకాల దాగిన గుండె చప్పుడు నాకు వినిపిస్తున్నట్లే వుంది. గ్రీటింగ్ కార్డు మీద పొందికగా కుదిరిన సుఖద సంతకం. ఆ సంతకం ఎందుకంత ముద్దుగా వుంది? పొందికైన బంగారు గాజుల నునులేత వ్రేళ్ళతో చేసినందువల్ల అని చూడగానే నాకు తెలిసింది టెన్నిస్ ఆడుకుని, హుషారుగా ఈల వేసుకుంటూ స్కూటర్ స్టాండు వేసి, గేటు తీసుకుని వరండాలోకి వచ్చేసరికి, ఆమె భుజం నిండుగా పమిట లాక్కుంటూ లేచి నుంచుంది.

అక్కడ ఆ సమయంలో ఆమెను చూడగానే ఆశ్చర్యపోయాను.

ఆమె గిరీశం భార్య. వడలిపోయిన తోటకూరకాడలాంటి రెండో పెళ్ళాం.

"మీరా?"

ఆమెను ఇంట్లోకి రమ్మనడానికి నాకు బెరుగ్గా వుంది. ఆ సమయంలో ఎవరన్నా ఆమెను అక్కడ చూస్తే బావుండదు.

"మీ డబ్బు ఇవ్వలేకపోయాను. చాలా రోజులైంది."

ఆ మాట చెప్పడానికి తానిప్పుడిక్కడికెందుకూ రావడం. "పర్వాలేదులెండి" అన్నాను.

"మీ అమ్మగారు ఇంకా ఊరినుండి వచ్చినట్టు లేదు."

"లేదు."

తనూ నిలబడే వుంది. నేనూ నిలబడే వున్నాను. ఆమె చిరుచీకట్లో వుంది. నేను సందె వెలుగులో వున్నాను.

ఆమె నవ్వలేక నవ్వింది. "మీరేమన్నా వో చిన్న సాయం చేస్తారేమోనని"

"చెప్పండి మళ్ళీ కొంత డబ్బు కావాలా?"

"కావాలి. కానీ వూరికే కాదు."

నాకర్థం కాలేదు. ఆమె వైపు ప్రశ్నార్థకంగా చూశాను.

"ఇంతవరకూ ఇల్లు విడిచి బయటకు అడుగుపెట్టలేదు. ఏ పని చేయాలనుకున్నా ఏ పని చేసి ఎట్లా డబ్బు సంపాయించడమో స్పష్టంగా తెలీడంలేదు. మీ ఇంట్లో ఏదన్నా చిన్న పనిచెయ్యనీయండి. వంట చేస్తాను. ఇల్లు

సర్దిపెడతాను. మీ ఇష్టం ఏ పని ఇచ్చినా చేస్తాను. మీకు తోచినంత ఇవ్వండి. అందులో కొంత బాకీ క్రింద జమకట్టుకోండి. మిగిలిందే ఇవ్వండి. దాంతోనే ఆ చిన్నదాన్ని పోషిస్తాను. ఆయన ఎక్కడికి పోయినాడో తెలీదు. ఎప్పుడు వస్తారో తెలీదు. కానీ పోతూ పోతూ ఆ పిల్లదాని బరువు బాధ్యతలు మాత్రం నా నెత్తిమీద పడేసి పోయినారు."

ఆమె గొంతు నూతిలోని గొంతుకలావుంది. అంతటి దీనావస్థలోనూ, ఆమె కళ్ళు కన్నీరు కార్చకుండా వుండేందుకు ఆమె పడుతున్న యాతన తెలుస్తోంది. ఆమెను చూస్తే జాలివేస్తున్నది. కానీ నా వంటరితనంలోకి, నా వంటరి ఇంటిలోకి ఆమెను రానిచ్చే ఉద్దేశ్యం నాకు లేదు.

"చూడండీ డబ్బేమైనా కావాలంటే ఇస్తాను, తీసుకోండి. గిరీశం వచ్చిన తర్వాత అతని దగ్గర తీసుకుంటాను. కానీ పని పాటలంటే"

ఆమె తన ఉద్విగ్నతను సంబాళించు కొన్నట్లుగా కాసేపు వూరుకుంది. ఆ తర్వాత మెల్లిగా, "వద్దులెండి. ఇప్పటికే మీకు చాలా బాకీ పడ్డాం" అంటూ భారంగా అడుగులు వేస్తూ గుమ్మం దాటి వెళ్ళిపోయింది.

ఆమె అటు వెళ్ళిపోతున్నప్పుడు సత్యవంతుడు అటుగా వచ్చాడు. వెళ్ళిపోతున్న గిరీశం పెళ్ళాన్నీ, వెనుక దిగడిన పోయి నన్ను కాస్సేపు మార్చి మార్చి చూసి 'ప్చ్' అన్నట్లుగా పెదవి విరిచి ముందుకు సాగాడు.

ఓ నెలరోజులు గడిచిపోయాయి. శకుంతల నీళ్ళాడినట్లు, ఆడపిల్ల పుట్టినట్లూ, త్వరలోనే అమ్మ తిరిగి వచ్చేస్తున్నట్లూ తెలిసింది.

నేను ఒక్కసారి ఇక్కడకు రాకూడదూ? అంటూ వ్రాసిన ఉత్తరానికి' తప్పకుండా వస్తాను త్వరలోనే' అంటూ సుఖద కూడా జాబు వ్రాసింది.

అమ్మ రాగానే, అమ్మనూ సుఖదనూ ఎదురెదురుగా నిలిపి తేల్చేసుకోవాలి నాకు అమ్మా కావాలి, సుఖదా కావాలి.

ఆలోచించుకుంటూ రికార్డు ప్లేయరు మీద 'అనార్కలీ' పాటలు వింటున్న నాకు తలుపు దగ్గర ఎవరివో పాదాలు కదిలిన అలికిడి డిస్టర్బ్ చేసినట్లయింది. రాత్రివేళ కిటికీలోనుండి యౌవన చంద్రుడి పలకరింపు. దొడ్లో వో ఓ మూలగా వున్న పూవు వెలగ పట్టరాని వాసన.

"ఎవరదీ?"

గిరీశం పెళ్ళాం లోపలకు వచ్చింది. జుట్టు జారుముడిగా దువ్వుకుంది. తల్లో ఇన్ని రంగుపూలు తురుముకుంది. తెల్లచీర కట్టుకుంది. లోపల బాడీలేని పల్చటి జాకెట్టు వేసుకుంది. సిగ్గుపడుతున్నట్లుగా ద్వారం ఇవతలకు అడుగు వేసి, "వొంటరిగానే వున్నట్లున్నారు" అన్నది అర్ధవంతంగా, తలుపు దగ్గరకు వేయటానికి ప్రయత్నిస్తూ.

నేను చివాలున మంచం మీదినుండి లేచి కూర్చుని, "ప్లీజ్, ఆ తలుపులు వేయకండి" అన్నాను కంగారుగా.

ఆమె తలుపు దగ్గరే నిలబడి పోయింది. నా వేపు నన్ను చూసి జాలిపడుతున్నట్టుగా తనను చూసి తాను శపించుకున్నట్లుగా చూసింది.

"వద్దా?" అన్నది.

"వద్దు, వద్దు. తలుపు వేయద్దు. మీకు డబ్బుకావాలంటే ఇస్తాను. తీసుకుని వెళ్ళిపొండి. తొందరగా వెళ్ళిపొండి"

ఆమె తన పమిట చెంగు కిందకు జారవిడిచింది. "డబ్బు కావాలి నాకు. కానీ ఇంతకన్నా మీకు నేనేం తిరిగి ఇవ్వలేను. అందుకనే.. అందుకనే..."

"ఇవ్వక్కరలేదు. ఇదివరకు తీసుకున్నదీ ఇవ్వక్కరలేదు. ఇప్పుడు తీసుకోబోయేది ఇవ్వక్కరలేదు. నీకెంత కావాలో చెప్పు.."

నా మాటలు పూర్తికాకుండానే ఆమె అన్నది. "నేనడుక్కునేదాన్ని కాదండీ. ఊరికే ఇస్తే మీ డబ్బు నాకక్కరలేదు. నా దగ్గరున్నది మీరు తీసుకోండి. నేనడిగిందివ్వండి.

"సారీ నేనీయలేను."

ఆమె నా వేపు, యుగయుగాలుగా దగాపడ్డ స్త్రీలోని కాఠిన్యాన్ని, కళ్ళలోకి తెచ్చుకుని శపిస్తున్నట్టుగా చూసింది.

గోడమీద వేలాడుతున్న దేవుడి క్యాలెండరు దగ్గరకు పిచ్చిపట్టినదానిలాగా పరుగెత్తి, ఆ క్యాలెండరును గోడనుంచిలాగి చింపి ముక్కలు ముక్కలు చేస్తూ "ప్రాణాన్ని రక్షించేది పాడుపని కాదు దేవుడా" అంటూ బయటకు పరుగెత్తుకుపోయింది. ఆమె వెనక నేలమీద కన్నీటిబొట్లు.

"ఏవండీ ఏవండీ" అంటూ నేనూ బయటకు రాబోయాను.

గుమ్మం దగ్గర సూట్‌కేస్‌తో సుఖద.

ఆమెను చూసి నేను సిగ్గుపడి వెనక్కు తగ్గాను.

"అసలేం జరిగిందంటే"

"అంతా విన్నాను. ఏమీ జరగలేదు" అన్నది సుఖద నవ్వుతూ.

"నేనంటే నీకు.."

"జాలి. షీర్ పిటీ మగవాళ్ళలో కూడా ఇంత అమాయకులుంటారా అని"

"యూ నాటీ" సుఖద జడను చేతిలోకి తీసుకోబోయాను.

"బీ కేర్‌ఫుల్ ఆ జడతోనే ఆడవాళ్ళు మగవాళ్ళను శాసించేది"

మా అమ్మ వచ్చిన తర్వాత సుఖద వచ్చి వెళ్ళిన సంగతీ, ఆమె పెట్టిన షరతులూ చెప్పాను.

అమ్మ కాసేపు సీరియస్‌గా ఆలోచించింది. "సుఖద వ్యక్తిత్వంగల పిల్లలాగా వుందిరా నీలాంటివాడు అటువంటి అమ్మాయిని చేసుకోడమే మంచిది"

అమ్మవేపు తడికన్నులతో చూశాను. సుఖద వ్యక్తిత్వంకన్నా అమ్మ వ్యక్తిత్వమే ఉన్నతంగా కనిపిస్తోంది. మనసులోపల వీళ్ళిద్దరికన్నా గిరీశం పెళ్ళాం రూపం మరింత పెద్దదిగా కనిపిస్తోంది. నన్ను కలుసుకున్న ఆ రాత్రి తర్వాత పాక ఖాళీచేసి, పిల్లను తీసుకుని ఆమె ఎటో వెళ్ళిపోయింది. గిరీశం మళ్ళీ నా కంట పడలేదు. వాళ్ళెటుపోతే ఏం సమాజంలో రూపం లేనివాళ్ళు?

COMMENTS